

Johannes Assuerus Ampzing

**Programma In Obitum ... Puellulae Annae Agnetae filiulae unicae, Viri ... Dn.
Nicolai Scharffenbergii, IC. eximii nec non Senatoris huius urbis prudentissimi**

Rostochi[i]: Pedanus, 1627

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn777432404>

Druck Freier Zugang

Assverus, J.,
in
A. A. Scharffenberg.

Rost. 1627.

49

PROGRAMMA
In Obitum
DULCISSIMÆ PUELLULÆ,
ANNÆ AGNETÆ
filiolæ unicæ,

Viri Clarissimi, Consultissimi, Doctissimi,
D. NICOLAI SCHARFFENBERGII,
JC. eximij nec non Senatoris hujus
urbis prudentissimi.

ROSTOCHI

Literis JOACHIMI PEDANI,
ANNO M. DC. XXVII.

RECTOR
ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS
JOANNES ASSVERUS, Ampfingus
Transilulanus Med. D. ac Professor.

Memorare novissima tua, inquit sapiens ille, & in æternum non peccabis, Eccl. 7, 42. Sub novissimis comprehenduntur Mors, extremum Judicium & duo illa extrema judicium consecutura nimirum vel æterna beatitudo, vel æterna condemnatio. dicente D. Bernardo: Novissima sunt quatuor Mors, Judicium, Gehenna, Gloria. Quid horribilius Morte? quid terribilius Judicio? quid intolerabilius Gehenna? quid jucundius Gloria? Sunt ergo loci adducti tria veluti capita seu partes 1. de novissimis. 2. de peccato. 3. de commemoratione novissimorum.

Mortem esse rerum omnium humanarum metam agnoverunt vel ipsi etiam scriptores profani. Horatij est lib. 1. epist. 16. Mors ultima linea rerum est. Tum illud 1. Carm. 28. Omnes una manet nox, & calcanda semel via leti. Mista senum ac juvenum deflentur funera; nullum Seva caput proserpina fugit. Idem alibi 1. Carm. 4. Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas, regumq; turres. & Ovidius ad Liviam, Tendimus huc omnes, metam properamus ad unam, Omnia sub leges mors vocat atra suas. quippe, quæ dicente alio Poëta, magnos parvosq; terit, quæ fortibus æquat imbelles, populisq; duces, seniumq; Juventa. Seneca epistol. 25. Nihil æquè, inquit tibi proficiet ad temperantiam omnium rerum, quam frequens cogitatio brevæ ævi, & hujus incerti. Idem dicit Naturam nihil hominibus præstitisse melius brevitate vitæ: tot periculorum genera, tot morbi, tot metus, tot cura, toties invocata mors, ut nullam

nullum frequentius sit votum. Si, inquit Augustinus in Ps. 39. toto illo tempore viveres, ex quo Adam de paradyso emissus est, usq; in hodiernum diem: certè videres vitam tuam non fuisse diuturnam, quæ sic evolasset. Unius autem cuiusq; vita hominis quanta est? adde quantoslibet annos, duc longissimam senectutem, quid ergo? Nonne hora matutina est? Ergo longè sit dies iudicij, quando erit retributio iustorum & iniustorum: tuus certè ultimus dies abesse non potest longè. Adhuc te prapara, qualis enim exieris de hac vitâ, talis redderis illi vitæ.

Quæ equidem loco mirari subit posse quænam reperiri Christianorum hominum qui vel ad breve tempus serio indulgeat ulli voluptati quæ ex rebus humanis capitur. primò propter eam quam dixi vitæ nostræ brevitatem, quæ efficit ut diu rebus hujus vitæ uti frui nequeamus, deinde propter ipsarum rerum è quibus voluptatem capimus vanitatem seu nullitatem. Apostolus Jacobus eas ad tria veluti genera redegit, nimirum ad concupiscentias carnis quæ in nobis sunt, ad voluntates oculorum, quæ extra nos sunt, & deniq; ad fastum vitæ quæ partim in nobis & partim extra nos est, quæ omnia Paulus vix illud electionis fusius edisserit, Gal. 5, 19. & seq. 1. Cor. 5, 11. & seq. 1. Cor. 6, 9. & seq. Rom. 13, 12. & seq. 2. Tim. 3, 1. & seq. quibus in locis opera carnis percenset. Scio hanc esse ingenij humani vecordiam, & securitatem, ut hæc parum in animis nostris reputemus: at enim verò cur vecordiam illam & securitatem non excutimus? cur non stamus noctes & dies in precinctu & in excubijs, ubi agitur de re tanti momenti de æterna animarum imò & corporum nostrorum salute? Cur non excitamur à veterno? Cur noctes & dies non invigilamus orationibus? cur non crebris jejunijs? cur non castigamus corpus nostrum & in servitutem redigimus? An nescimus viam quæ ducit ad vitam non latam esse sed strictam & portam per quam ad vitam intramus esse angustam? An nescimus regnum

Dei vim pati, & violentos rapere illud? Exempla videamus Christi & Apostolorum & Christianorum in primitiva Ecclesia, Vulpes habent foveas, & volucres cæli habent nidos: filius autem hominis non habuit ubi reclinarer caput suum. An quis Apostolo Paulo, cuius se successorem mentitur Papa Romanus, quisquam fuit miserior? Excrementa mundi facti sumus, inquit, atq; omnium sordes usq; adhuc, & Spectaculum facti sumus mundo & angelis & hominibus. In oppressionibus in necessitatibus, in angustiis, in plagis & carceribus, in tumultuationibus, in laboribus, in vigilijs, in jejunijs, Et alibi in fatigationibus, in vulneribus, in carceribus, in mortibus sæpè. A Judæis quinq; accipi quadragenas plagas, unâ minus, Ter virgis cæsus fui, semel fui lapidatus, ter naufragium feci, noctem ac diem in profundo egi. In itineribus sæpè fui, in periculis latronum, periculis à meis gentilibus, periculis in gentibus, periculis in civitate, periculis in deserto, periculis in mari, periculis inter falsos fratres, in fatigatione & arumna, in vigilijs sæpè, in fame & siti in jejunijs sæpè, in frigore & nuditate. Absq; ijs quæ extrinsecus eveniunt, urget agmen illud in me quotidie cõsurgens, i. e., Sollicitudo de omnibus Ecclesijs. Quis affligitur, quin ego affligar? quis offenditur quin ego urar?

Hinc animus Paulo crevit & testimonium bonæ conscientie, ut nihil veritus hominum calumnias sese ipsum ausus fuerit proponere exemplum & exemplar reliquis. Non dixit, sicut nunc dicunt quidam gulosi canes, Ichut nach meine Lehr/ vnd nicht nach meine Werck. quæ vox diabolica Christi ministro indigna est, Imitatores mei estote inquit, 1. Cor. 11. sicut ego Christi & Phil. 3. Eos considerate qui ita incedunt, sicut nos habetis pro exemplari, & Phil. 4. Quæ vidistis in me hæc facite. Vide Rom. 16, 17. Phil. 3, 17. & 2. Cor. 6, 3. Item, 1. Pet. 3 & alibi passim. Desino exemplis quæ plusquam sexcenta suppetunt percensendis esse prolixior.

Alte-

Alterum Hominis nouissimum, est Judicium. Est enim, discente Apostolo, omnibus moriendum, postea iudicium. In superioribus meis Intimationibus multa dixi de Extremo Judicio, quæ hoc loco repetere nolo. Saltem ex animo meipsum & alios omnes, maximè studiosam pubem admoneo & cohortor, ut historiam Extremi Judicii à Christo & Apostolis descriptam, Matth. 24. Matth. 25. Luc. 17. Luc. 21. Luc. 23. & 1. Thess. 4. & 1. Cor. 15. & 2. Pet. 3. nunquam non præ oculis habeamus. Nihil est enim quod languentem in nobis fidem magis excitare, & ad seriam vitæ sanctimoniam acrius stimulare possit. Tum locum etiam ex D Hieronymo citatum, & illum etiam quem ex Anselmo adduximus, repeto, quod putem maximam vim habere ad veram in nobis Conversionem excitandam.

Illud etiam vel cum primis notandum est quod scribit Apostolus, Rom. 8. de Creaturis seu rebus creatis, quæ propter hominis peccatum & ipsæ vanitati subjectæ sunt. Has ait exerto collo expectare redemptionem filiorum Dei. Nam futurum est in illo die, ut cælum conflagret, elementa liquecant solvanturq; & res aliæ creatæ velut aurum in igne purgentur: unde Apostolus Petrus hanc adhortationem nectit. Quales ergo oportet esse nos in sanctis conversationibus, & pietatis officijs? Nam cælos novos & terram novam expectamus. Quapropter dilecti, inquit, hæc expectantes, studete ut immaculati & incontaminati ab eo reperiāmini C U M P A C E.

Tertium nouissimum est Gebenna. quando Dominus dicet Abite à me Maledicti in ignem æternum qui paratus est Diabolo & angelis ejus. Tunc duo erunt in agro, unus accipietur, & alter relinquetur. Duo molentes in pistrino: una accipietur & altera relinquetur. Duo in lecto uno: unus accipietur & alter relinquetur. Tunc incipiet dicere montibus, Cadite super nos, & collibus, operite nos, & abscondite nos à conspectu ejus, qui insidet throno & ab ira Agni, Nam venit dies ille ma-

gnas ira illius, & quis potest STARE? Hec o fratres Christia-
ni terrorem nobis incutiant, ut timeamus Rom. 11. & cum ti-
more & tremore salutem nostram curemus Phil. 2. Ne obtor-
pescamus, ne segnescamus, sed excutiamus securitatem, absti-
neamus à repletionibus & luxuria, Sobrii & vigilemus,
ambulemus ut filij Lucis, At vos non estis in tenebris, inquit
Apostolus Ephes. 5, 4. ut dies ille vos tanquam fur deprehen-
dat. Hoc ergo agamus. Unum enim est necessarium Luc. 10, 42.

Quartum hominis Novissimum est Gloria. Si nos ad veram Con-
versionem non potest flectere terror gebennæ: flectat nos Amor, spes &
expectatio Gloriæ quæ illo die revelabitur in Electis Dei. Describitur
hec Gloria à Paulo 1 Cor. 2 9. Oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in-
mentem hominis venerunt, quæ paravit Deus is qui ipsam diligit. Et
2 Cor. 9, 17. vocatur æternum gloriæ pondus quod opponitur momenta-
neæ levitatis tum oppressorum, tum voluptuorum & concupiscentiarum
carnis, & oculorum & fastui vitæ. Idem exprimit Joannes, 1. Joan. 3, 2.
cum inquit, Nunc quidem filij Dei sumus: sed nondum patefactum est
quod erimus, & 1. Thess. 4, 17. Sic semper cum Domino erimus. Consola-
mini alij alios istis sermonibus. In Apocalypsi variè describitur. Ephesinæ
Ecclesiæ Angelo dicitur victori dabo edere ex arbore vitæ, quæ est in me-
dio Paradysi Dei. Smyrnenfis Ecclesiæ Angelo. Esto fidelis usque ad mor-
tem: & dabo tibi coronam vitæ. Pargamensis Ecclesiæ Angelo. Victori
dabo edere ex manna illo abscondito, & dabo illi calculum album, & in
calculo nomen novum scriptum, quod nemo novit, nisi qui accipit. Thy-
atirensis Ecclesiæ Angelo. Si quis vicerit & custodierit ad finem usque ope-
ra mea: dabo ei potestatem in gentes &c. & dabo ei stellam matutinam.
Angelo Ecclesiæ quæ erat Sardibus. Qui vicerit, amicitietur vestimentis
albis, neque delebo nomen ejus ex libro vitæ, sed profitebor nomen ejus co-
ram Patre meo & coram angelis ejus. Angelo Philadelphensis Ecclesiæ.
Ecce venio cito, tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. Si
quis vicerit faciam ut sit columna in templo Dei mei, nec foras egredie-
tur amplius, & inscribam ei nomen civitatis Dei mei, id est, novæ Hiera-
salem, quæ descendit e cælo, à Deo meo, & nomen meum novum. Angelo
Laodiceensium Ecclesiæ. Ecce sto ad ostium & pulso. Si quis audierit vo-
cem meam, & aperuerit ostium: ingrediar ad eum & cenabo cum eo,
& ipse quoque mecum. Si quis vicerit: dabo ei sedere in throno meo, ut &
ego vici & sedeo cum Patre meo in throno ejus.

Alie-

Alteri loci propositi pars est de peccato & in eternum non peccabit. Vis argumenti est. Quia qui reminiscitur illa quæ dixi hominis quatuor novissima: ille in eternum non peccabit. Tu sic converte, Quicumque igitur peccant, & instar lutulentæ suis sese volutant in ceno peccatorum, qui serviunt peccato, qui non incedunt sicut Paulum habent pro exemplari, quorum Deus est venter, qui terrestria curant, Phil. 3. qui sunt scandalorum auctores, qui Domino nostro Jesu Christo non serviunt, sed suo ventri, Rom. 16. qui turpe lucrum sectantur, qui multo vino dediti sunt, 1 Tim. 3. qui quarunt ea quæ sua ipsorum sunt, non quæ Christi Jesu sunt, Phil. 2. qui Deum profitentur se scire sed factis negant, Tit. 1. canes, mali operarii, Phil. 3. &c. illi non reminiscuntur quatuor hominis Extrema, sed habent conscientiam cauterio resectam, fidei naufragium fecerunt, Paulum deseruerunt, & cum Dema, præsens seculum amplexi sunt, 2 Tim. 4. 10.

Tertia pars loci propositi, est de reminiscencia & commemoratio-
ne quatuor novissimorum hominis. Nemo est Christianorum qui ista quatuor Novissima ignoret, sed in eo defectus est, quod oblivioni traduntur, nec identidem ad mentem revocantur. Ideo David precabatur: *Herr lehre uns bedencken / das wir sterben müssen / auff das wir flug werden* / Lutherus Ps. 90, 12. Lege totum Psalmum & conjunge cum Psalmo 90. ut habeas plenam huius loci explicationem. Edisserui utique, thema propositum, quantum ex tempore Dominus dedit: Nunc me confero ad hodiernum funus.

Vir clarissimus, consultissimus, doctissimus, D. NICOLAUS SCHARFENBERGIUS, JC. eximius Senator huius urbis prudentissimus, fautor & amicus noster honorandus, hodie ad sepulturam efferendam curabit, filiam suam desideratissimam quam habebat unicam ANNAM AGNETAM nomine: quæ suo exemplo humana fragilitatis & mortalitatis nobis omnibus documentum præstat. Nata fuit Anno Christi 1615. 22. Januarij hora 9. antemeridiana. Baptizata, & in matriculam Ecclesie publico solenni actu inscripta ejusdem anni 25 Januarij. Denata Anno 1627. Aprilis hora prima pomeridiana.

Patrem habuit defuncta nostra illum quem dixi, virum clarissimum, consultissimum, doctissimum, D. Nicolaum Scherfenbergium, JC. eximium & Senatorem huius urbis prudentissimum. Matrem feminam lectissimam, & virtutibus sexum femineum decentibus ornatissimam Annam Gaulen. Avus paternus ipsi fuit, vir magnificus & amplissi-

plissimus, Dn Bernhardus Scherfenbergius, quondam hujus urbis Consul dignissimus grandeva. etate venerandus, cujus in hanc rempub. extant merita quam plurima: Avia paterna Agneta Beselins, matrona-
lium virtutum splendore conspicua, Amplissimi viri, Dn. Nicolai Beselins, Senatoris quondam hujus urbis, & Metta ex primaria Schmideo-
rum familiâ, filia. Viri doctissimi, & nunc etiam Senatoris hujus rei-
pub. prudentissimi, Dn Balthazari Beselini, soror.

Avus maternus fuit Balthazarus Goulen/ quondam hujus urbis pri-
marius, amplissimi quondam hujus urbis Consulis Balthazari Goulen/ &
Annæ Kirchoviz ex primaria Kirchoviorum familiâ ortæ, filius. Avia
materna, Anna Grothen/ matrona, dum viveret, honestissima, viri spe-
ctabilis & præstatiissimi, Dn. Johannis Grothen/ Senatoris quondam bu-
jus reipub. prudentissimi, soror, Joannis Grothen/ quondam hujus urbis
primarij civis, & Agnetæ Bureniz, clarissimi & de Academia hac no-
stra optime meriti viri Dn. Arnöldi Burenij, filia.

Talibus Majoribus orta Defunctula nostra quanta spei fuerit, cuilibet
judicare promptum est. Versantur quidem in acerbissimo luctu, ob præ-
maturum filioli unica decessum parentes: sed quid faciant? Domini est
facta voluntas, qui eam terris ereptâ in celo locavit, ubi inter choros vir-
ginû Agnum sequitur quocumq. terit, Apoc. 14. Hac se cõsolatione erigant.

Constituerunt autem filioli sue exuvias, corpusculum exanime, terra
mandare, hodie hora I. finita concione, in tẽplo D. Virginis sacro, rogantq.
Cives Academicos majorem in modum ut has exsequias eant frequentio-
ri comitatu, Quod eãquidem officij denegare non poterimus Dn. Parenti,
& utriq. familie nostro ordini faventißima. Cohortor ergo Cives Acade-
micos omnium ordinum reverendos, consultissimos, clarissimos, doctissi-
mos Dn. Professores, aliosq. Doctores, Verbi administratos & Magistros,
sed & generosam Studiosam pubem universam, ut dicto loco & tempore
frequenter conveniant, & hanc funeris deductionem sua præsentia or-
nent. Inter eundem ipsi novissima sua reminiscantur, & de emigrando
cogitent horâ quam minime putaverint, Volat irrevocabile tempus, & eunt
anni more fluentis aquæ, Vota etiam nuncupent pro incolumitate Acade-
miæ proq. salute urbis hujus, & totius Provincia. Deus ter opt. max. a cer-
vicibus nostris clementer avertat pericula quæ imminere nobis videntur,
detq. hisce turbulentis temporibus trægilla Halcyonia Academiæ, & ur-
bi huic conservet nutritios nostros reverendiss. & illustriss. Principes no-
stros Megapol. itidemq. & reverendissimum illustrissimumq. Episcopum
Schwertensum Academiæ Cancellarium magnificentißimum, & sub ho-
ram presidio tranquillam vitam degere possimus cum omni pietate, &
bonestate. P. P. Rostochij 22. April. 1627.

Alteri loci propositi pars est de peccato & Vis argumenti est. Quisquis remittitur illa novissima: ille in aeternum non peccabit. Tu scitur peccant, & instar lutulentæ suis sese voluunt, qui serviunt peccato, qui non incedunt sicut Exemplari, quorum Deus est venter, qui terrestria scandalorum auctores, qui Domino nostro Jesu suo ventri, Rom. 16. qui turpe lucrum sectantur sunt, 1 Tim. 3. qui quarant ea quæ sua ipsorum sunt, Phil. 2. qui Deum profitentur se scire scire, mali operarii, Phil. 3. &c. illi non remittuntur Extrema, sed habent conscientiam cauterio re fecerunt, Paulum deseruerunt, & cum Demas sunt, 2 Tim. 4, 10.

Tertia pars loci propositi, est de remissione quatuor novissimorum hominis. Nemo est quatuor Novissima ignoret, Sed in eo defectu duntur, nec identidem ad mentem revocantur. Sicut Erlebre uns bedemte das wir fierben müß den Lutherus Ps. 90, 12. Lege totum Psalmum 90. ut habeas plenam huius loci explicationem propositum, quantum ex tempore Dominus a hodiernum sumus.

Vir clarissimus, consultissimus, doctissimus, FENBERGIIUS, JC. eximius Senator huius urbis & amicus noster honorandus, hodie ad sepulchrum suam desideratissimam quam habebat TAM nomine: quæ suo exemplo humane fratribus omnibus documentum præstat. Nata fuit nuarj hora 9 ante meridiana. Baptizata, & publico solenni actu inscripta ejusdem anni 1627. Aprilis hora prima pomeridiana.

Patrem habuit defuncta nostra illum, consultissimum, doctissimum, D. Nicolaum JC. eximium & Senatorem huius urbis praeeminam lectissimam, & virtutibus sexum scientiam Annam Gaulen. Avus paternus ipsi-

peccabis.

is quatuor

icung, igitur

ccatorum,

pro exem-

3. qui sunt

rvium, sed

vino dediti

Christi Je-

, Tit. 1 ca-

or hominis

aufragium

in amplexi

remoratio-

qui ista

livioni tra-

rebatatur:

ir flua mer-

um Psalmo

ung, thema

confero ad

S SCHAR-

us, fautor

in curabit,

M AGNE-

talitatis no-

625. 22. Ja-

Ecclesia pu-

enata Anno

um clarissi-

bergium,

patrem fe-

us ornatissi-

ificus & am-

plissi-

the scale towards document

B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

